ზვიად როგავა

საგადასახადო სამართალი

დამხმარე სახელმძღვანელო

წიგნი III

- საშემოსავლო გადასახადი
- მოგების გადასახადი
- დამატებითი ღირებულების გადასახადი
- აქციზი
- იმპორტის გადასახადი
- ქონების გადასახადი

თბილისი, 2017
გამომცემლობა „იურისტების სამყარო“

სახელმძღვანელოში განხილულია საქართველოში მოქმედი საერთო–სახელმწიფოებრივი და ადგილობრივი გადასახადების გამოანგარიშებისა და გადახდის წესი, გაანალიზებულია საქართველოს ფინანსთა მინისტრის ინსტრუქციები, აგრეთვე საქართველოს შემოსავლების სამსახურის მეთოდური მითითებები და კომენტარები.

სასწავლო კურსის შესწავლას აადვილებს კომპეტენტური ორგანოების მიერ შემუშავებული და სახელმძღვანელოში სისტემურად წარმოდგენილი კონკრეტული სიტუაციური მაგალითები.

სახელმძღვანელო განკუთვნილია სამართალმცოდნეობის, აგრეთვე ეკონომიკისა და ბიზნესის მართვის სპეციალობების სტუდენტებისათვის და საგადასახადო სამართლის საკითხებით დაინტერესებული სხვა პირებისათვის.

რედაქტორი – სამართლის დოქტორი **მაია კოპალეიშვილი**

რეცენზენტი – სამართლის დოქტორი **თამარ გვარამაძე**

© ზვიად როგავა, 2017

© გამომცემლობა „იურისტების სამყარო“, 2017

გამომცემლობა „იურისტების სამყარო“

თბილისი, მ. კოსტავას №75; ტელ:. 238 35 99; 557 51 51 34

ელ-ფოსტა: Lawyers.world@yahoo.com;

ვებ-გვერდი: www.law.ge

www.facebook.com/PublishingWorldofLawyers

ISBN 978-9941-9512-3-7

ZVIAD ROGAVA

TAX LAW

Textbook III

- Income tax
- Corporate Income Tax
- Value Added Tax
- Excise
- Import Tax
- Property Tax

TBILISI, 2017
Publishing House „World of Lawyers“

In this textbook is discussed Georgia's common-state and local taxes calculation and payment procedure, analyzed the instruction of Georgia Ministry of Finance, also Georgia Revenue Service methodical instructions and comments.
Study this course make easy to formulate and show system concrete situational examples by the competence organs.
This textbook is intended for law students, also economic and business administration specialty and for people who dealing with tax law tasks.

Editor – Doctor of Law MAIA KOPALEISHVILI

Reviewer – Doctor of Law TAMAR GVARAMADZE

All rights are preserved, no part of this book (text, photo and etc) can be used in any way (electronically, or manually) without written permission of the owner of copyrights.

Violation of copyright law is punished by the Legislation of Georgia.

© ZVIAD ROGAVA, 2017

© PUBLISHING HOUSE „WORLD OF LAWYERS“, 2017

Publishing House "World of Lawyers"

Georgia, Tbilisi, str:. M.Kostava #75
Tel:.(+995 032) 2 38 35 99; Mob:.(+995 557) 51 51 34
E-mail: Lawyers.world@yahoo.com
www.facebook.com/PublishingWorldofLawyers

ISBN 978-9941-9512-3-7

შინაარსი

თავი I. საშემოსავლო გადასახადი 21

1.1. საშემოსავლო გადასახადის გადამხდელები 21
1.2. საშემოსავლო გადასახადის დაბეგვრის ობიექტი და გადასახადის განაკვეთი 23
1.3. შეღავათები საშემოსავლო გადასახადში 24
1.4. ერთობლივი შემოსავალი 34
1.5. საქართველოში არსებული წყაროებიდან მიღებული შემოსავალი 43
1.6. გამოქვითვები ერთობლივი შემოსავლიდან (შემოსავლის მიღებასთან დაკავშირებული ხარჯები) 50
1.7. ზარალის გადატანა 86
1.8. გადასახადების ადმინისტრირების წესები 87
1.9. გადასახადის მიმდინარე გადასახდელები 91
1.10. საშემოსავლო გადასახადი საზღვარგარეთის ქვეყნებში 99

დანართი 1. 105

თავი 2. მოგების გადასახადი 107

2.1. მოგების გადასახადის გადამხდელები 107
2.2. მოგების გადასახადის დაბეგვრის ობიექტი და გადასახადის განაკვეთი 112
2.3. განაწილებული მოგება 113
2.4. გაწეული ხარჯი ან სხვა გადახდა, რომელიც ეკონომიკურ საქმიანობასთან დაკავშირებული არ არის 123
2.5. უსასყიდლოდ საქონლის მიწოდება/მომსახურების გაწევა ან/და ფულადი სახსრების გადაცემა 132
2.6. წარმომადგენლობითი ხარჯების დაბეგვრა 138
2.7. დასაბეგრი მოგება 140
2.8. შეღავათები მოგების გადასახადში 147
2.9. საერთაშორისო დაბეგვრა და გადასახადებისაგან თავის არიდების აღკვეთა 154
2.10. შემოსავლების დაბეგვრა გადახდის წყაროსთან 157
2.11. თანამფლობელობა 176
2.12. გადასახადების ადმინისტრირების წესები 177
2.13. მოგების გადასახადი საზღვარგარეთის ქვეყნებში 179

დანართი 1. 184

დანართი 2. 189

დანართი 3. 191

თავი III სპეციალური დაბეგვრის რეჟიმები 194

3.1. მიკრო ბიზნესის სტატუსი...194
3.2. მცირე ბიზნესის სტატუსი... 204
3.3. ფიქსირებული გადასახადის გადამხდელი...217
3.4. ფიქსირებული საშემოსავლო გადასახადი.. 224

თავი IV. დამატებული ღირებულების გადასახადი....................... 231

4.1. დამატებული ღირებულების გადასახადის არსი 231
4.2. გადასახადის გადამხდელები...234
4.3. დაბეგვრის ობიექტი. დასაბეგრი ოპერაცია,
დასაბეგრი ოპერაციის თანხა და დრო 244
4.4. იმპორტი, ექსპორტი, რეექსპორტი და დროებითი შემოტანა..........263
4.5. საქონლის მიწოდებისა და მომსახურების გაწევის ადგილი 266
4.6. დღგ-ისგან გათავისუფლების მარეგულირებელი წესები და
გადასახადისაგან გათავისუფლება 274
4.7. გადასახადის გამოანგარიშების, დეკლარირებისა და გადახდის
წესი 295
4.8. დღგ-ის ჩათვლა 297
4.9. საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურა..308
4.10. უკუდაბეგვრა და სხვა სპეციალური წესები.....................................313
4.11. შერეული ოპერაცია და წარმომადგენლის მიერ
განხორციელებული ოპერაცია 328
4.12. უცხო ქვეყნის მოქალაქეთა მიერ საქართველოში შეძენილ
საქონელზე გადახდილი დამატებული ღირებულების გადასახადის
თანხის დაბრუნება..330
4.13. დღგ საზღვარგარეთის ქვეყნებში..333

დანართი 1. 348

თავი V. აქციზი... 353

5.1. აქციზის არსი. გადასახადის გადამხდელები 353
5.2. აქციზით დაბეგვრის ობიექტი..354
5.3. აქციზური საქონელი და გადასახადის განაკვეთები..........................356
5.4. აქციზის ჩათვლა...359
5.5. დეკლარაციის წარდგენა და აქციზის გადახდა 361
5.6. ცალკეულ შემთხვევებში აქციზით დაბეგვრა.....................................362
5.7. აქციზური მარკები. არააქციზური საქონლის
სავალდებულო მარკირება 363
5.8. აქციზისაგან გათავისუფლების მარეგულირებელი წესები 371

თავი VI. იმპორტის გადასახადი 377

6.1. ზოგადი დებულებანი 377
2.2. იმპორტის გადასახადის გადამხდელი, დაბეგვრის ობიექტი,
გადასახადის განაკვეთები 379
5.3. გადასახადის დარიცხვისა და გადახდის წესი 381
5.4. საგადასახადო შეღავათები 387

თავი VII. ქონების გადასახადი 391

7.1. ადგილობრივი გადასახადების არსი..391
7.2. საწარმოთა ქონების გადასახადი 392
7.3. ფიზიკურ პირთა ქონების გადასახადი 404
7.4. მიწის გადასახადი...409
7.5. ადგილობრივი გადასახადები საზღვარგარეთის ქვეყნებში 417

შესავალი

გადასახადებით დაბეგვრის ისტორია ათასწლეულებს ითვლის. სახელმწიფოს წარმოშობასთან ერთად გადასახადი მისი მოთხოვნილებების დაკმაყოფილების ერთადერთ შესაძლო საშუალებად იქცა. იცვლებოდა გადასახადების რაოდენობა, მათი დასახელება, დაწესებისა და გადახდის საშუალებები, თუმცა გადასახადების არსი ყოველთვის უცვლელი რჩებოდა. იურიდიული და ფიზიკური პირები გადასახადს უხდიდნენ სახელმწიფოს ამა თუ იმ საქმიანობის განხორციელების უფლებისათვის ან საკუთრებაში არსებული ქონებისათვის.

სახელმწიფო, როგორც გადასახადის მიმღები, ადგენდა გადასახადის გადამხდელების მიერ გადასახადების გამოანგარიშებისა და გადახდის წესს ანუ გადასახადის გადახდის ფორმები და წესი ამათუ იმ ფორმით ყოველთვის დადგენილი იყო. კანონი განსაზღვრავდა გადასახადების გადამხდელებს, დაბეგვრის ობიექტებს, გადასახადის განაკვეთებს და გადახდის საშუალებებს. გადასახადები მძლავრი ინსტრუმენტი ხდებოდა იმ პირთა ხელში, ვინც სახელმწიფოში შეიმუშავებდა სოციალურ-პოლიტიკურ და ეკონომიკურ ფასეულობებსა და პრიორიტეტებს.

ასეთი წესრიგი დღემდე შენარჩუნდა. ამასთან, გადასახადებით დაბეგვრის საკითხებზე საკანონმდებლო აქტებთან ერთად საქართველოში მოქმედებს მთელი რიგი კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტები (საქართველოს მთავრობის დადგენილებები, საქართველოს ფინანსთა მინისტრის ინსტრუქციები, ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლობითი ორგანოების გადაწყვეტილებები), შემოსავლების სამსახურის მეთოდური მითითებები და კომენტარები. ამ რაოდენობის ნორმატიულ აქტებთან მუშაობა მოითხოვს გადასახადებით დაბეგვრის თეორიული საფუძვლების ცოდნას და დიდ პრაქტიკულ გამოცდილებას. ასეთი საქმიანობისათვის მომავალი სპეციალისტების მომზადება – წინამდებარე დამხმარე სახელმძღვანელოს ძირითადი მიზანია.

სპეციალისტების ხარისხობრივი მომზადება სამართლის, ეკონომიკისა და ბიზნესის მართვის სფეროში მთელი რიგი სასწავლო კურსების, მათ შორის საგადასახადო დისციპლინების, საფუძვლიან შემუშავებას ეფუძნება. გადასახადებით დაბეგვრის საკითხებზე ასეთ სასწავლო კურსებს განეკუთვნება ,,გადასახადებით დაბეგვრის საფუძვლები“, „საგადასახადო სამართალი“, „გადასახადები და დაბეგვრა“.

სახელმძღვანელოში განხილულია საქართველოში მოქმედი გადასახადების შინაარსი. თითოეულ გადასახადზე განხილულია მისი ელემენტები, ძირითადი

ნორმატიული აქტები, ინსტრუქციული და მეთოდური მასალა. სახელმძღვანელოში განხილულია კონკრეტული მაგალითები, რაც საშუალებას გვაძლევს დავინახოთ მოქმედი საგადასახადო კანონმდებლობის ცალკეული ნორმების გამოყენების თავისებურებანი. სახელმძღვანელოში არსებული დანართები სწავლების პროცესს შემატებს მეტ ინფორმაციულობას და უფრო საინტერესოს გახდის.